

Indiener: Presidium

Datum: 15 januari 2020

Portefeuillehouder(s):

Portefeuille(s): Raadsaangelegenheden

Contactpersoon: Mark Tobeas

Tel.nr.: 0348-428697

E-mailadres: tobeas.m@woerden.nl

Onderwerp

Evaluatie en doorontwikkeling vergadermodel Raad op Donderdag

Samenvatting

De afgelopen maanden heeft een brede evaluatie van het Woerdense vergadermodel Raad op Donderdag plaatsgevonden. De griffie heeft hiervoor, steeds in klein verband, gesprekken gevoerd met alle hoofdgebruikers (raadsleden, collegeleden, fractieassistenten) en sleutelfiguren binnen de ambtelijke organisatie (directie) over de ervaringen met het model. Tijdens elk van deze gesprekken is van gedachten gewisseld over de positieve en minder positieve betekenis van dit model voor de vergaderwijze van de raad van Woerden. Ten slotte heeft ook een gesprek plaatsgevonden met alle negen voorzitters van de vergaderingen binnen Raad op Donderdag, inclusief de voorzitter en de plaatsvervangend raadsvoorzitter.

Uit de gesprekken is naar voren gekomen dat er veel draagvlak is om met Raad op Donderdag verder te gaan, maar dat het wenselijk en mogelijk is dat dit Woerdense vergadermodel zich verder ontwikkelt ('in volle wasdom'). Daarbij kwam ook naar voren dat het wenselijk is om nog een aantal verbeteringen in de huidige werkwijze en in het vergaderritme aan te brengen.

Gevraagd besluit

1. Raad op Donderdag met de volgende aanpassingen en ontwikkelopgaven te handhaven als vergadermodel van de gemeenteraad van Woerden:
 - a. Vanaf het tweede kwartaal van 2020 wordt qua vergaderritme aangevangen met het uitgangspunt van een maandcyclus van '**Politieke Avond-Thema-avond-Politieke Avond-Raadsvergadering**' i.p.v. een driewekencyclus van 'Bijzondere Avond-Politieke Avond-Raadsvergadering';
 - b. Bij Politieke Avonden zal vooraf beter duidelijk te worden gemaakt wat het doel van een sessie is en wat het verwachte bestuurlijke vervolgproces is. De agendacommissie kan hierin een belangrijke voorbereidende rol spelen door haar overwegingen ten aanzien van agenderingsvoorstellen vooraf te delen. Hoe dan ook zal er tijdens Politieke Avonden bij sessies een duidelijke knip worden gemaakt tussen beeldvorming en debat;
 - c. Er zal meer diversiteit en maatwerk ten aanzien van de beeldvorming over raadsvoorstellen worden gecreëerd. Daarbij is het ook de bedoeling dat meer recht wordt gedaan aan de wens om inwoners beter bij het besluitvormingsproces van de raad te betrekken;
 - d. Ook ten aanzien van de Thema-avonden (voorheen Bijzondere avonden) zullen het doel en de noodzaak van tevoren duidelijker worden aangegeven.
 - e. De raad wordt beter in positie gebracht inzake het tijdig stellen van technische vragen over raadsvoorstellen. De griffie kan hierin een katalyserende rol spelen.
2. Het gewijzigde 'Reglement van Orde voor de Raad gemeente Woerden 2018' vast te stellen.

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Na de verkiezingen heeft de raad in nieuwe samenstelling tijdens zijn eerste vergadering (29 maart 2018) het nieuwe Woerdense vergadermodel *Raad op Donderdag* vastgesteld. Met deze nieuwe vergaderstructuur wil de raad op basis van een aantal uitgangspunten de kwaliteit van de besluitvorming verbeteren, inwoners beter bij het raadswerk betrekken en ook efficiënter vergaderen. Afgesproken werd om het 'Raad op Donderdag' periodiek te evalueren, uitmondend in een eindevaluatie. Er hebben reeds twee tussentijdse evaluaties plaatsgevonden die beide hebben geleid tot aanpassingen in het model.

De eindevaluatie van het model zou conform het besluit van 29 maart 2018 hebben moeten plaatsvinden in juni 2019. Vanwege een later dan geplande oplevering van het gerenoveerde gemeentehuis is deze eindevaluatie echter uitgesteld tot begin 2020.

Wat willen we bereiken?

Doorontwikkeling van Raad op Donderdag naar een toekomstbestendig vergadermodel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Op basis van de gevoerde evaluatiegesprekken met raadsleden, fractieassistenten, collegeleden en directie aanvullende afspraken inzake het vergadermodel maken en waar nodig het reglement van orde van de raad aanpassen.

Argumenten

1. *Handhaven Raad op Donderdag*

Het leeuwendeel van de raadsleden en fractieassistenten is positief over 'het casco' van Raad op Donderdag, met name over de vaste vergaderavond en het werken met parallelle sessies. Een terugkeer naar de oude vergaderstructuur achten zij dan ook geenszins gewenst. Een kleine minderheid zou graag een terugkeer naar het commissiestelsel zien, maar bleek daarbij bereid mee te denken over verbeteringen binnen Raad op Donderdag.

a. *Ander vergaderritme: maandcyclus*

De huidige driewekencyclus leidt vanwege het relatief grote aantal raadsvoorstellen tot druk op de beschikbare vergadertijd per voorstel tijdens Politieke Avonden. Bovendien dient vanwege het vergaderen in parallelle sessies qua indeling veel rekening te worden gehouden met de beschikbaarheid van de portefeuillehouders: zij kunnen uiteraard niet op hetzelfde moment bij twee vergadering tegelijk aanwezig zijn. Door de bestuurlijke cyclus met een week te verruimen ontstaat er aanzienlijk minder druk op de Politieke Avonden en kortere vergaderingen. Bovendien is er meer maatwerk mogelijk. Uitgegaan wordt evenwel van het ritme 'Politieke Avond - Thema-avond (voorheen Bijzondere avond) - Politieke Avond - Raadsvergadering', maar de agendavoorraad is leidend. Het is dus mogelijk dat er in een cyclus i.p.v. twee Politieke Avonden een extra Thema-avond plaatsvindt of een extra raadsvergadering (of een vrije avond!).

Een ander argument voor deze wijziging is dat een vaste plaats van de raadsvergadering binnen een maand meer duidelijkheid geeft richting inwoners. Het beleggen van een raadsvergadering in de laatste week van een maand is een streven, maar geen wet van Meden en Perzen.

b. Een betere knip tussen 'beeld en debat' en actieve communicatie vooraf over het bestuurlijke (vervolg)proces.

Het uitgangspunt van werken met het 'BOB-model' is een strikte scheiding tussen de twee fases 'beeldvorming' en 'oordeelsvorming'. Dit betekent concreet dat tijdens een beeldvormende sessie uitsluitend politieke vragen aan het college kunnen worden gesteld en er geen standpunten mogen worden verkondigd. In de praktijk blijkt zo'n strikte scheiding om een aantal redenen lastig uitvoerbaar. Ten eerste zitten raadsleden en fractieassistenten niet te wachten op alleen een vraag-en-antwoord-spel met het college. Zeker wanneer er veel publieke belangstelling is voor een geagendeerd onderwerp, met mogelijk insprekers, is het naar hun mening te beperkt om alleen vragen te stellen. Ten tweede kwam uit de gesprekken naar voren dat wanneer een raadsvoorstel direct na een beeldvormende sessie als hamerstuk wordt geagendeerd voor een raadsvergadering, de legitimatie van het besluit beperkt is. Besluiten dienen gemotiveerd tot stand te komen en daarbij hoort het bieden van ruimte om een standpunt in te nemen.

In de huidige praktijk is er al geen sprake meer van een strikte beeldvorming. Evenwel is het wenselijk dat er een duidelijke knip wordt gemaakt in een vergadering tussen het stellen van vragen en het innemen van standpunten en formuleren van evt. debatpunten.

De agendacommissie stelt de voorlopige agenda's binnen Raad op Donderdag vast en denkt ten aanzien van elk raadsvoorstel na over het te voeren bestuurlijke proces. Dat kan volgens de huidige afspraken het doorlopen van een volledig BOB-model zijn, maar ook het direct agenderen als hamerstuk zonder beeldvorming en oordeelsvorming vooraf of alleen beeldvorming en daarna direct besluitvorming. Een beter inzicht in de overwegingen van de agendacommissie voor het te voeren bestuurlijke proces, stelt de fracties beter in staat om zich voor te bereiden. De griffie kan daarbij een flankerende rol spelen door annotaties toe te voegen met mogelijke debatpunten.

c. Groter beeldvormingsarsenaal

Beeldvorming is veel meer dan het verkrijgen van antwoorden op vragen aan het college over betreffende raadsvoorstel. Voor de beeldvorming is het juist verrijkend om actief naar de reflectie van belanghebbenden te vragen of naar die van ervaringsdeskundigen en professionals.

d. Meer duidelijkheid over doel van een themabijeenkomst

Tijdens Thema-avonden (voorheen Bijzondere avonden) vinden in de regel themabijeenkomsten plaats over bepaalde belangrijke onderwerpen. Dit kunnen bijeenkomsten zijn om de raad te informeren over de stand van zaken van een lopend project, bijpraatsessies, bijeenkomsten van door de raad ingestelde werkgroepen of bijvoorbeeld bijeenkomsten waarop het college de raad alvast wil informeren over een aanstaand besluitvormingstraject. Het doel en de herkomst van deze bijeenkomsten is niet altijd van tevoren duidelijk. Voor raadsleden en fractieassistenten is het echter juist wel belangrijk om vooraf te weten of zij enkel informatie ontvangen of dat het college hen ook wil consulteren.

e. Voldoende tijd voor het stellen van technische vragen over raadsvoorstellen

Voorstellen van het college aan de raad worden na ontvangst door de griffie op het raadsinformatiesysteem gepubliceerd met als behandeladvies 'doorgeleiden naar de agendacommissie'. Na behandeling door de agendacommissie wordt bekend wanneer een raadsvoorstel wordt geagendeerd. De raad wordt hier actief over geïnformeerd. Dat moment is voor de meeste fracties het vertrekpunt om zich over een voorstel te buigen en aldus te bezien of er binnen de fractie vragen leven ten aanzien van het voorstel. Dan is er echter nog relatief weinig tijd tot het moment waarop het voorstel wordt besproken. Dit kan worden ondervangen door actieve communicatie van de griffie over gepubliceerde raadsvoorstellen, bijvoorbeeld door deze een prominente plaats in de griffiebrief te geven. Dit voorkomt mogelijk (en hopelijk) dat er tijdens vergaderingen technische vragen worden gesteld.

2. Aanpassing Reglement van Orde

Het Reglement van Orde wordt aangepast op bovengenoemde.

Kantttekeningen, risico's en alternatieven

De vergadercultuur blijft belangrijker dan een vergadermodel

Met een gezonde, constructieve vergadercultuur kan een gemeenteraad waarschijnlijk met welke vergaderstructuur dan ook goed uit de voeten, maar een robuust vergadermodel alleen leidt niet automatisch tot goede vergaderingen.

Tijdens de evaluatiegesprekken over het vergadermodel kwam de nodige ontevredenheid naar voren over de gebrekkige vergaderdiscipline en de roep om een spreektijdenregeling vanwege de grote hoeveelheid vragen, moties (vreemd aan de orde van de dag), raadvragen etc.

Dit zijn zaken die niet primair het vergadermodel raken. Dit voorstel voorziet hier dus niet in.

Het is evenwel belangrijk om juist over de vergadercultuur goed met elkaar in gesprek te blijven en er met z'n allen aan te willen werken om deze te verbeteren. Alles hangt af van de wil; waar die ontbreekt, houdt alles op!

Communicatie

Het aangepaste Reglement van orde van de raad van Woerden zal een direct zichtbare plek krijgen op de website van de gemeenteraad van Woerden (gemeenteraad.woerden.nl). Daarbij zal ook worden gezorgd voor een heldere uitleg over het model met praktische informatie voor onze inwoners.

De griffie zal aanvullend een 'Eten=Weten-lunch' voor de collega's en andere geïnteresseerden organiseren om de nodige uitleg over het model te geven.

Bevoegdheid raad:

De raad is conform artikel 16 van de Gemeentewet bevoegd om een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast te stellen.

Bijlagen:

Gewijzigd reglement van Orde van de raad van Woerden 2018

De indiener: Presidium

De griffier De voorzitter

drs. M.J.W. Tobeas M. Hollemans